

Assessing the realization rate of effectiveness components in the faculty member of civil engineering department at Imam Khomeini International University (IKIU)

ارزیابی میزان تحقق مولفه های اثربخشی در اعضای هیئت علمی گروه مهندسی عمران دانشگاه بین المللی امام خمینی (ره)

Roohollah Taherkhani*

Assistant Professor, Department of Civil Engineering, Imam Khomeini International University (IKIU), Qazvin, Iran.

Amirhossein Hajibabaei

Graduated Student of Civil Engineering, Department of Civil Engineering, Imam Khomeini International University (IKIU), Qazvin, Iran.

روح اله طاهرخانی*

استادیار، گروه مهندسی عمران، دانشگاه بین المللی امام خمینی (ره)، قزوین، ایران

امیرحسین حاجی بابایی

فارغ التحصیل کارشناسی مهندسی عمران، دانشکده فنی و مهندسی، دانشگاه بین المللی امام خمینی (ره)، قزوین، ایران.

*Corresponding author's email address: taherkhani@eng.ikiu.ac.ir

تاریخ دریافت: ۱۳۹۶/۱۱/۱۵، تاریخ پذیرش: ۱۳۹۷/۰۳/۰۳

Abstract

The university as responsible of education for future generations is bound to commit its professional effectiveness as an important process in the performance of the education system. The vital role of the university in education of needed human resources doubled the importance of this issue. In this regards the current article is going to assess the rate of effectiveness components in the faculty member of civil engineering department at Imam Khomeini International University (IKIU) from the students' point of view. In this descriptive-survey study, twenty faculty members in six different sub-disciplines were assessed via random sampling Totally, 181 researcher-made questionnaires were collected from undergraduate entrance students of 1390-1393. Data were analyzed using SPSS 21 statistical software. The content validity according to the opinions of experts and acceptable reliability with Cronbach's alpha coefficient of 0.949 confirm the questionnaire. Students' evaluation ranked the disciplinary as the highest and scholarly as the lowest components of effectiveness. Among the examined items, students emphasized on regular attendance and optimum use of class time with the highest average and the ability to motivate students for further study with the lowest average. To conclude, findings revealed that the effectiveness of the mentioned department's faculty members was assessed higher than optimal level. However, there is a significant gap with the desired and expected situation. This could be interpreted as the necessity of improving the level of effectiveness components among the faculty members in civil engineering department at IKIU.

Keywords

Higher education, assessment, teachers' effectiveness, professional ethics, teaching competences, educational department

چکیده

دانشگاه به عنوان متولی آموزش نسل های آتی، موظف است به اثربخشی حرفه ای خود به عنوان فرآیندی مهم در کلاری نظام آموزشی ملزم باشد. نقش حیاتی دانشگاه در آموزش نیروی انسانی مورد نیاز، اهمیت این موضوع را دوچندان می کند. در همین راستا مقاله حاضر به ارزیابی میزان تحقق مولفه های اثربخشی اساتید در اعضای هیئت علمی گروه مهندسی عمران دانشگاه بین المللی امام خمینی (ره) از دیدگاه دانشجویان می پردازد. در این تحقیق توصیفی- پیمایشی، ۲۰ نفر از اعضای هیئت علمی در شش گرایش مختلف با روش نمونه گیری تصادفی، مورد ارزیابی قرار گرفتند. مجموعاً ۱۸۱ پرسشنامه محقق ساخته از دانشجویان مقطع کارشناسی ورودی سال ۹۰ الی ۹۳ جمع آوری گردید. تجزیه و تحلیل داده ها با استفاده از نرم افزار اس پی اس ۲۱ انجام شد. روایی محتوایی با آرای متخصصان و پایایی مقبول با ضریب آلفای کرونباخ ۰،۹۴۹، پرسشنامه را مورد تایید قرار داد. ارزیابی دانشجویان مولفه های انضباطی را به عنوان بالاترین و پژوهشی را به عنوان پایین ترین مولفه های اثربخشی رتبه بندی می کند. همچنین در میان گویه ها، حضور منظم و استفاده مطلوب از وقت کلاس با بیشترین و توانایی ایجاد انگیزه برای مطالعه و پژوهش بیشتر با کمترین میانگین، مورد تاکید دانشجویان بوده اند. در مجموع یافته ها نشان می دهد اثربخشی اساتید گروه بالاتر از حد متوسط است اما با وضعیت مطلوب فاصله معناداری وجود دارد. این امر موید نیاز به ارتقاء مولفه های اثربخشی در میان اعضای هیئت علمی گروه مهندسی عمران دانشگاه بین المللی امام خمینی (ره) می باشد.

کلمات کلیدی

آموزش عالی، ارزیابی، اثربخشی اساتید، اخلاق حرفه ای، شایستگی های تدریس، گروه آموزشی

فنی و مهندسی را تشکیل داده اند. (موسسه پژوهش و برنامه ریزی آموزش عالی، ۱۳۹۷) با نگاه به این آمار می توان جایگاه موثر آموزش عالی را در تاثیرگذاری بر جامعه، - به خصوص در رشته های فنی و مهندسی - به حیث جمعیت بالای دانش آموختگان، به خوبی لمس

۱- مقدمه

طبق آمار موسسه پژوهش و برنامه ریزی آموزش عالی در سال تحصیلی ۹۶-۹۷ تعداد ۳۶۱۶۱۱۴ نفر در موسسات آموزش عالی در حال تحصیل بوده اند که از این تعداد، ۲۸/۵٪ دانشجویان رشته های

3 (2), 2018

دوره ۳، شماره ۲

تابستان ۱۳۹۷

فصلنامه پژوهشی

ارزیابی میزان تحقق مولفه های اثربخشی در اعضای هیئت علمی گروه مهندسی عمران دانشگاه بین المللی امام خمینی (ره)

کرد. از منظر کلان نظام آموزش عالی نقش اساسی و محوری در فرایند توسعه ملی و ایجاد موازنه بین ابعاد مختلف توسعه یافتگی کشور دارد (ثابتی، همایون سپهر و احمدی، ۱۳۹۳) و مسیر توسعه کشور از گذرگاه آموزش و عالی مخصوص آموزش عالی می گذرد. دانشجویان به عنوان عناصر اصلی و حیاتی توسعه، هر یک در بخشی از نقشه راه پیشرفت کشور به نقش آفرینی خواهند پرداخت. آموزش عالی و در راس آن آموزش دانشجو، در رشد اقتصادی - به عنوان یکی از جنبه های مهم توسعه - تاثیر گذار است، چنان که بر اساس نظریه سرمایه انسانی ۱ هیوز و لودر ۲ (۱۹۹۱)، آموزش عالی از طریق بهبود بخشی به کیفیت منابع انسانی، در طول زمان منجر به درآمد اقتصادی بیشتر خواهد شد. در ارتباط با دانشجو، نخستین عضو موثر، استاد است. چرا که فرآیند یادگیری از طریق ارتباط میان دانشجو و استاد شکل می گیرد و بیشترین زمان دانشجو در کلاس درس سپری می گردد. کن بین ۳ (۱۳۸۹) پس از سال ها مطالعه ی نقش اساتید در آموزش عالی و ویژگی های اساتید برتر دانشگاه های آمریکا، یک استاد برجسته و ممتاز را اینگونه تعریف می کند: «کسی که بتواند دانشجویان ضعیف خود را به افرادی موفق تبدیل کند و آن ها را یاری کند تا بتوانند بسیار بهتر از آنچه هر کس دیگری انتظار دارد، خود را نشان دهند.» او معتقد است در تدریس بیش از هر چیز پرورش اندیشه و مهارت خرد ورزی در دانشجویان اهمیت دارد که نیل به این هدف نخست به دیدگاه استاد در رابطه با شناخت صحیح از دانشجو، شیوه اداره کلاس، رعایت اصول اخلاقی و بروز رفتار همدلانه و ارزیابی سنت شکنانه - به طوری که به جای ارزیابی عملکرد به میزان یادگیری اهمیت دهند - بستگی دارد. بنابراین از آنجا که بخش عمده اثرگذاری دانشگاه بر دانشجو در ارتباط مستقیم با عملکرد اساتید و اعضای هیئت علمی دانشگاه ها در قبال دانشجو است، باید به ویژگی های مورد نیاز یک استاد اثربخش بیش از پیش توجه نمود. در همین راستا دو مفهوم اساسی در ارتباط با اثربخشی اساتید - چنان که در پژوهش های گذشته نیز تاکید شده است - دستمایه این پژوهش قرار گرفته است. اخلاق حرفه ای ۴ که ویژگی های اخلاقی و رفتاری را در بر می گیرد و شایستگی های تدریس ۵ که در ارتباط با احاطه حرفه ای استاد در شکل دهی فرآیند یادگیری است.

اخلاق حرفه ای به معنای مجموعه ای از تکالیف اخلاقی در یک حرفه خاص، سال هاست مورد توجه محققان، موسسات و سازمان های مختلف قرار گرفته و به مفهومی اطلاق می شود که با ارزش های یک پیشه یا شغل در ارتباط است. (چادویک ۶، ۱۹۹۸) واژه اخلاق که در این پژوهش موضوع مورد مطالعه است نیز بر این نوع از اخلاق دلالت دارد. امروزه پیچیده شدن روزافزون سازمان ها و افزایش کارهای غیراخلاقی و غیرقانونی در محیط های کاری، توجه مدیران و رهبران را به ایجاد و حفظ اخلاق حرفه ای، مسئولیت و پاسخگویی اجتماعی در همه سازمان ها ضروری کرده است (رحیم نیا و نیک خواه فرخانی،

۱۳۹۰). از سویی دلیل سقوط اخلاقی یک سازمان یا نظام را می توان فرهنگ سازمانی و قصور رهبری آن سازمان در اشاعه مفاهیم و شیوه های اخلاقی دانست (برین ۷، ۱۹۹۸). دانشگاه نیز از این قواعد مستثنی نیست، چرا که از یک سو به منزله یک نهاد علمی، به منظور دست یابی به بهره وری بالا در تولید علم و معرفت و دانش فنی و نیز تحقق اهداف اساسی خود، مستلزم انطباق نظری و رفتاری در هنجارهای اخلاق علمی است و از سوی دیگر به عنوان یک نهاد علمی و اجتماعی، منعکس کننده واقعیت های اجتماعی و اخلاقی جامعه است (خلفی، جوادی یگانه و نوابخش، ۱۳۹۵). در آموزش عالی به عنوان یک نظام آموزشی، بستری از تاثیرات و تاثرات رفتاری اعضای آن مشاهده می شود که بخش عمده این تاثیرات به رابطه میان استاد و دانشجو باز می گردد. در حقیقت آموزش های ارائه شده از سوی یک نظام آموزشی ممکن است منجر به بروز رفتارهایی خاص در جامعه شود که از نظر اخلاقی قابل نقد و بررسی باشد (ایمانی پور، ۱۳۹۱). برای مثال یک نوع تدریس می تواند موجبات یادگیری مطلوب دانشجویان را متناسب با تحولات علمی و تقاضاهای جامعه فراهم بیاورد یا نیاورد و یا یک فعالیت تحقیقاتی یا در حوزه فناوری می تواند با محیط زیست، ایمنی، حریم خصوصی دیگران و منافع متعارض اجتماعی ارتباط یابد و محل پرسشها و تأملات اخلاقی شود (فراسخواه، ۱۳۸۵). از سوی دیگر رابطه میان معلم و شاگرد (استاد و دانشجو) به طور وسیع به عنوان عامل موثر در انگیزش دانش آموز و یا دانشجو شناخته می شود (آولتمن، ویلیام جانسون و شوتر ۸، ۲۰۰۸) بنابراین عدم توجه به معیارهای اخلاق حرفه ای آموزش می تواند به فرآیند یادگیری دانشجو لطمه بزند. در مجموع می توان چنین گفت که پرداختن به اخلاق در نظام آموزش دانشگاهی، هم از آن جهت که تربیت نیروی متخصص علمی را بر عهده دارد و هم به دلیل روشن نبودن اصول مربوط به اخلاق در آموزش عالی ایران، دارای اهمیت و شایسته توجه است (قاراخانی و میرزایی، ۱۳۹۵). با این حال علی رغم نیاز به تامل بر راهبردهای بهبود استانداردهای اخلاق حرفه ای، مطالعات چندانی در ایران در رابطه با وضعیت رعایت استانداردهای اخلاق حرفه ای تدریس صورت نگرفته است (جنابادی و ناستی زایی، ۱۳۹۴).

شایستگی ۹، واژه ای که نخستین بار توسط گیلبرت ۱۰ (۱۹۷۸) به عنوان مفهومی در ارتباط با ارتقاء عملکرد مطرح شده، تا به امروز توسط مراجع و محققین بسیاری تعریف شده است که می توان برآیند این تعاریف را اینگونه بیان کرد: "شایستگی" به عنوان ترکیبی از دانش عملی و نظری، مهارت های شناختی، رفتار و ارزش هایی که برای بهبود عملکرد استفاده می شوند و یا به عنوان وضعیتی که در آن کفایت و واجد شرایط بودن برای انجام کاری دیده می شود. بر اساس تعاریف متعددی که توسط پژوهشگران این حوزه ارائه شده می توان گفت شایستگی تدریس نیز مجموعه ی یکپارچه ای از ویژگی های فردی، دانش، مهارت، و نگرش هایی است که در جهت

⁶ Chadwick

⁷ Brien

⁸ Aultman, Williams-Johnson & Schutz

⁹ Competency

¹⁰ Gilbert

¹ Human capital

² Hughes & Lauder

³ Ken Bain

⁴ Professional ethics

⁵ Teaching competencies

3 (2), 2018

دوره ۳، شماره ۲
تابستان ۱۳۹۷

فصلنامه پژوهشی

عملکرد موثر و مفید در زمینه های مختلف تدریس مورد نیاز می باشد (تigelaar، ۱۱، ۲۰۰۴). دارلینگ-هموند^{۱۲} و همکاران (۱۹۸۲) در تحقیق مفصلی با عنوان «ارزیابی معلمان در بستر سازمانی» شایستگی های معلم را اینگونه تعریف میکنند: «هر آنچه که به هر جز از دانش، مهارت و یا ارزش های حرفه ای موقعیت (جایگاه شغلی) اشاره دارد، یا آن داشته هایی که باور بر آن است با تدریس موفق مرتبط است.» در پژوهش هایی که عمدتاً بر حیطه کیفیت تدریس متمرکزند، از واژه شایستگی کمتر استفاده شده است، با وجود استفاده از واژه های متفاوت، یافته های این مقالات در ارتباط مستقیم با مفهوم شایستگی تدریس هستند. بر همین اساس دیگر ویژگی اثر بخشی یک استاد از نگاه نویسندگان، شایستگی تدریس می باشد. در همین راستا پژوهش حاضر با تمرکز بر دو حیطه اخلاق حرفه ای و شایستگی های تدریس به عنوان ستون های اصلی مفهوم اثربخشی، به ارزیابی و بررسی میزان رعایت مولفه های احصا شده ی حیطه های مذکور توسط اعضای هیئت علمی گروه مهندسی عمران دانشگاه بین المللی امام خمینی (ره)، از دیدگاه دانشجویان، می پردازد.

۲- پیشینه تحقیق

مرور مقالات پیشین نشان می دهد که درصد بیشتری از مقالات داخلی به بررسی میزان رعایت اخلاق حرفه ای توسط اعضای هیئت علمی دانشکده و یا دانشگاه خاصی می پردازد، حال آنکه پژوهشگران غیر ایرانی نسبت به فلسفه اثربخشی توجه بیشتری داشته اند و به بررسی رعایت دو حیطه اخلاق حرفه ای و اثربخشی توسط اساتید در یک دانشگاه یا مرکز آموزشی-آنجنان که در مقالات فارسی دیده می شود- کمتر متمایل بوده اند؛ با این حال نمونه هایی از این تحقیقات نیز موجود است. می توان چنین نتیجه گیری کرد که این شکاف عمیق ناشی از تفاوت بنیادین میان نگاه پژوهشگران غربی و ایرانی، در نوع پرداختن به عملکرد اساتید است.

با استناد به مرور صورت گرفته، مشاهده می شود که از سال ۱۹۲۷، نزدیک به یک قرن پیش، پژوهشگران خارجی نسبت به ویژگی های مطلوب «استاد در دانشگاه» حساسیت ویژه ای نشان داده اند. سیر تکاملی پژوهش های خارجی نشان می دهد که در اروپا و آمریکا، به طور آهسته و پیوسته، هر آنچه به یک استاد در جایگاه علمی، آموزشی و یا اخلاقی برتری می بخشد، شناخته شده و در بطن سیستم آموزشی نفوذ کرده است. سلسله این تحقیقات از آن سال به طور پیوسته تا به امروز ادامه داشته و همواره موضوعات جدیدتر - متناسب با پیشرفت علوم روانشناختی - جایگاه خود را پیدا کرده اند. حال آنکه باید اذعان داشت در ایران، قدمت پژوهش های دانشگاهی در باب این موضوع به کمتر از ۳۰ سال می رسد. به ظن نویسندگان نخستین پژوهش داخلی دانشگاهی در حوزه اخلاق حرفه ای سازمان ها توسط قراملکی (۱۳۸۲) انجام شده است. فراستخواه (۱۳۸۵) نیز

که از پیشگامان پژوهش در حوزه اخلاق حرفه ای در آموزش عالی محسوب می شود عقیده دارد در سطوح نهاد های حرفه ای و دانشگاهی و در ارتباط با اخلاق علم و آموزش عالی، نمونه نظری خاصی درباره جایگاه اخلاق حرفه ای در ارزشیابی آموزش عالی و کیفیت آن بر اساس داده ها، طراحی نشده است. این طول عمر کوتاه پژوهش ها سبب شده تا پژوهشگران ایرانی در تلاش های تحقیقاتی خود به جای پرداختن به اصول و ریشه های اخلاق و شایستگی، یافته های پژوهش های غربی را دستمایه قرار دهند و در قدم اول، با در دست داشتن این اطلاعات به بررسی وضعیت موجود استاد و دانشگاه، بپردازند.

بنا بر مطالعات پیشین فلدمن^{۱۳} (۱۹۸۸)، یکی از نخستین مطالعات در باب اثربخشی مدرسین دانشگاهی، پژوهش برید^{۱۴} (۱۹۲۷) محسوب می شود که در آن ۳۴ مشخصه یک استاد مطلوب برای تدریس در دوره های آموزش عالی در دانشگاه شیکاگو مورد مطالعه قرار گرفته است. اودوم^{۱۵} (۱۹۴۳)، یورگ لیچ^{۱۶} (۱۹۵۵)، پری^{۱۷} (۱۹۶۹)، بریدگس^{۱۸} و همکاران (۱۹۷۱) و مورای^{۱۹} و همکاران (۱۹۸۱) از جمله پژوهشگرانی بودند که تا پیش از دهه ۹۰ میلادی به مسئله ویژگی های یک مدرس مطلوب دانشگاه پرداخته بودند (فلدمن ۱۹۸۸). پس از بررسی این پژوهش ها، نویسندگان این مقاله تصمیم گرفتند مقالات مرور شده را در سه گروه جای دهند. نخست آن دسته از پژوهش ها که بیشتر بر مباحث اخلاقی و رفتاری (اخلاق حرفه ای) متمرکزند و دسته دوم مقالاتی هستند که به شایستگی و احاطه علمی، پژوهشی و آموزشی (شایستگی های تدریس) پرداخته اند. در این تقسیم بندی، سعی شده است تا مقالاتی که قابلیت قرارگیری در هر دو دسته دارند، با در نظر گرفتن کانون توجه پژوهش در دسته بندی مرتبط تر جای بگیرند. در آخرین دسته بندی، مرور پژوهش هایی که به بررسی وضعیت اساتید یک دانشگاه یا موسسه آموزشی از دیدگاه دانشجویان در دو حوزه بالا می پردازند، صورت گرفته است.

۲-۱- از منظر اخلاقی و رفتاری (اخلاق حرفه ای)

پژوهش مورای و همکاران (۱۹۹۶) چارچوبی اخلاقی ارائه می دهد که شامل ۹ اصل اخلاقی برای اساتید در دانشگاه است: شایستگی محتوای آموزشی، شایستگی تعلیم و تربیتی، پرداختن به موضوعات حساس، پیشرفت دانشجو، پرهیز از روابط دوگانه با دانشجو، راز دار بودن، احترام به همکاران، ارزیابی عادلانه دانشجویان، احترام به دانشگاه. بوسکیست^{۲۰} و همکاران (۲۰۰۲) نیز در پژوهش خود ۲۸ ویژگی در چک لیست رفتاری استاد تعبیه کردند که بیشتر بر حیطه های اخلاقی، رفتاری و ارتباطی متمرکز است. رامسدن^{۲۱} (۲۰۰۳) ۱۳ ویژگی برای یک «تدریس خوب» بیان می دارد که درونمایه قابل توجهی از مسائل اخلاقی مانند احترام به دانشجو، اشتیاق برای علاقه مند ساختن دانشجویان به موضوع، ارزیابی عادلانه و توجه به

17 Perry
18 Bridges
19 Murray
20 Buskist
21 Ramsden

11 Tigelaar
12 Darling-Hammond
13 Feldman
14 Breed
15 Odom
16 Yourglich

3 (2), 2018

دوره ۳، شماره ۲
تابستان ۱۳۹۷

فصلنامه پژوهشی

یادگیری دانشجویان در هر سطح ادراک را داراست. کالنراد^{۲۲} (۲۰۰۶) چند پرسش پیرامون رابطه ی بین اخلاق، فضیلت های اخلاقی، آیین نامه ها و ویژگی های اخلاقی رفتاری موثر در تدریس مطرح می کند و به بحث و بررسی پاسخ این پرسش ها می پردازد. قدمی و همکاران (۱۳۸۶) در ارتباط میان استاد و دانشجو، خصوصیات آموزشی و اخلاقی استاد را مهمترین عوامل موثر ارزیابی کردند. بیرونی کاشانی و باقری (۱۳۸۷) به بررسی اصول اخلاق تدریس از دیدگاه علمای اسلامی پرداخته و از نظرات علامه طباطبایی بهره جسته است.

دلانی^{۲۳} و همکاران (۲۰۱۰) از دانشجویان دانشگاه مموریال کانادا برای طبقه بندی از ۹ ویژگی رفتاری استاد بهره گرفتند. حفظ احترام، دانش ورزی، در دسترس بودن، مشارکت پذیری، خوش برخورد بودن، مدیر و مدبر بودن، پاسخگویی، حرفه ای بودن و حس شوخ طبعی به ترتیب اولویت، برآیند این طبقه بندی محسوب می شود. مطلبی فرد، نوه ابراهیم و محسن زاده (۱۳۹۰) ۸ مؤلفه کارآمدی در ارائه محتوا، کارآمدی آموزشی، تعامل حرفه ای، کمک به رشد حرفه ای دانشجویان، فضای بحث مناسب، احترام به همکاران، احترام به کلاس و در نهایت ارزشیابی مناسب را به عنوان مولفه های تدریس اخلاقی از مصاحبه ها با دانشجویان احصا کرد. فرمینی، رهنما و بهنام جام (۱۳۹۲) مولفه های اخلاق حرفه ای را از چندین منبع احصا کرده و به اولویت بندی آنان با نظرخواهی از اعضای هیئت علمی دانشگاه شاهد پرداخته اند کلر^{۲۴} و همکاران (۲۰۱۶) به مرور معنای اشتیاق در تدریس می پردازند و ایجاد اشتیاق توسط استاد را فاکتور مهم در اثر گذاری بر یادگیری دانشجو قلمداد می کنند.

حسن پور، نظری و اکبری (۱۳۹۷) مدل عوامل موثر بر اخلاق حرفه ای تدریس در دانشگاه پیام نور غرب کشور را که بر اساس پژوهش های داخلی و خارجی گذشته ساخته و توسط خبرگان مورد تایید قرار گرفته بود، ارائه نمودند. موریسون و اوآنز^{۲۵} (۲۰۱۸) به توضیح نظر دانشجویان درباره یک «معلم خوب»^{۲۶} پرداخته اند. او بیان می کند که برخی از ویژگی های درونی مانند همدلی و اشتیاق در غالب این مفهوم روشن تر بیان می شوند. بررسی ها نشان می دهد که گستره پژوهش های سال های اخیر شامل موضوعات خاصی همچون مشخصه ها و یا رفتارهای خاص اساتید مانند اشتیاق در تدریس، اخلاق مراقبت، اخلاق همدلی و عوامل انگیزش دانشجو می شوند

۲-۲- از منظر شایستگی تدریس

لی^{۲۷}، چلوسکی^{۲۸} و ویلیامز^{۲۹} (۲۰۰۲) به بررسی دیدگاه دانشجویان و مربیان درباره ویژگی های مربی موثر در دانشکده پرستاری استرالیا تحت پنج زیر مجموعه توانایی تدریس، روابط بین فردی، صفات

شخصیتی، شایستگی های پرستاری و ارزیابی پرداختند و گزارش دادند بر اساس نظر هر دو گروه، روابط بین فردی از بیشترین صفات شخصیتی از کمترین میزان اهمیت برخوردار بودند. تیکلار و همکاران (۲۰۰۴) چارچوبی را برای شایستگی های تدریس معرفی می کنند. برای هر کدام از ابعاد این چارچوب عنوانی توصیفی انتخاب شده است: فرد در کسوت معلم^{۳۰}، خبره در محتوای دانش^{۳۱}، تسهیل کننده فرآیند یادگیری^{۳۲}، نظم دهنده^{۳۳}، محقق (یادگیرنده مادام العمر)^{۳۴} شریفیان، نصر و عابدی (۱۳۸۴) به مطالعه دیدگاه های اساتید دانشگاه های استان اصفهان (دانشگاه های اصفهان، صنعتی اصفهان و علوم پزشکی اصفهان) در حوزه تدریس اثر بخش پرداختند. ولکانو^{۳۵} (۲۰۰۷) دیدگاه دانشجویان مقطع کارشناسی کانادا را مورد مطالعه قرار داده و از میان ۲۶ ویژگی مورد بررسی، دانش ورزی، سخن وری جذاب و خلاق، در دسترس بودن، هیجان آوری در تدریس و انتظارات عادلانه و معقول از دانشجو مهم ترین ویژگی ها قلمداد شدند.

میلیف^{۳۶} و همکاران (۲۰۱۲) در پژوهش خود پروژه انجمن حرفه ای مربی- معلمان هلند - به اختصار وُلن^{۳۷} را بررسی می کند که چارچوبی برای شایستگی معلمان قلمداد می شود. سنکو^{۳۸}، بلمونت^{۳۹} و یاکسکیند^{۴۰} (۲۰۱۲) معیارهای تدریس اثربخش را بر اساس نظرخواهی از دو گروه از دانشجویان طبقه بندی کرده اند. بوسکیست و کیلی^{۴۱} (۲۰۱۸) در پی یافتن اصولی جهان شمول برای «تدریس عالی»^{۴۲} هستند و در این راستا ۲۶ مقاله دارای چک لیست هایی حاوی شایستگی های تدریس را بررسی کردند و نتیجه گرفتند ۲ مورد از این ویژگی ها هم در نظر دانشجویان و هم در نظر استادان بسیار مهم است.

۱. دانش ورزی و آگاهی در مورد موضوع تدریس^{۴۳}
۲. مشتاق به موضوع و تدریس^{۴۴}.

میشل ادج^{۴۵} (۲۰۱۹) در تحقق بخشی از پایان نامه دکترای خود در فلسفه، موضوع «دیدگاه دانشجویان تحصیلات تکمیلی درباره استاد کارشناسی ارشد» را مطرح می کند و با کمک از پرسشنامه بوسکیست و همکاران (۲۰۰۲) به بررسی دیدگاه دانشجویان دانشگاه آبرن^{۴۶} در اولویت بندی این موارد می پردازد.

۲-۳- از منظر بررسی وضعیت اعضای هیئت علمی از دیدگاه دانشجویان

آراسته، نوه ابراهیم و مطلبی فرد، (۱۳۸۹) با استفاده از اصول نه گانه مورای (۱۹۹۶) به بررسی وضعیت اخلاق آموزشی اعضای هیئت

35 Vulcano

36 Melief

37 VOLEN

38 Senko

39 Belmonte

40 Yakhkind

41 Buskist & Keeley

42 Excellent teaching

43 Being knowledgeable about the topic

44 Being enthusiastic about the topic and teaching

45 Michelle Edge

46 Auburn university

22 Colnerud

23 Delaney

24 Keller

25 Morrison & Evans

26 Good teacher

27 Lee

28 Cholowski

29 Williams

30 The Person as Teacher

31 Expert on Content Knowledge

32 Facilitator of Learning Processes

33 Organizer

34 Scholar/Lifelong Learner

علمی دانشگاه های دولتی شهر تهران پرداخته و عزیزی (۱۳۸۹) اخلاق حرفه ای اساتید دانشگاه کردستان را مورد بررسی قرار داد و تنها چهار مولفه اخلاقی حفظ اسرار، سوابق و اطلاعات خصوص دانشجویان، رعایت شأن و احترام به همکاران، برخورداری استادان از دانش و تخصص کافی و رعایت شأن دانشجو را در حد قابل قبولی ارزیابی نمود. باباصفیری و همکاران (۱۳۹۲) به ارزیابی اخلاق حرفه ای در میان اساتید از نقطه نظر دانشجویان کارشناسی ارشد پرداخته و در میان ۵ جنبه اخلاق حرفه ای از دیدگاه نویسندگان، (آموزش، پژوهش، منش، روابط انسانی و سازمانی) اساتید بیشترین نمره را در بعد آموزشی و کمترین نمره را در روابط انسانی و سازمانی گرفته اند. نریمانی، زمانی و عاصمی (۱۳۹۴) در بخش آموزش مجازی دست به پژوهش زده و میزان کاربست اخلاق و شایستگی های حرفه ای توسط اعضای هیئت علمی آموزش های مجازی دانشگاه های اصفهان و علوم پزشکی اصفهان را سنجیدند. و نتیجه گرفتند از دیدگاه اساتید و دستیارانشان میزان مولفه های اخلاق و شایستگی های حرفه ای در آموزش های مجازی در حد بالایی قرار دارد، اما از نظر دانشجویان این مولفه ها پائین تر از میانگین مطلوب ۱،۰ می باشد. قنبری و همکاران (۱۳۹۴) نتیجه می گیرند از دیدگاه دانشجویان تحصیلات تکمیلی، میان وضعیت موجود و مطلوب اخلاق حرفه ای در دانشگاه بوعلی سینا همدان شکاف وجود دارد. جنابادی و ناستی زایی (۱۳۹۴) گزارش داده اند اخلاق حرفه ای تدریس اساتید دانشگاه سیستان و بلوچستان کمی بالاتر از حد متوسط ارزیابی می شود، اما بین وضعیت موجود اخلاق حرفه ای تدریس اساتید با وضعیت مطلوب آن فاصله وجود دارد. سبحانی نژاد و همکاران (۱۳۹۶) در

تحقیقی دیگر به بررسی میزان کاربست اخلاق حرفه ای تدریس در بین اعضای هیئت علمی دانشگاه علوم دریایی امام خمینی (ره) نوشهر پرداخته و نتیجه گرفتند اخلاق حرفه ای در میان اساتید این دانشگاه در حد بالایی قرار دارد. در دانشگاه های پزشکی سطح کشور وضعیت مطلوب تری مشاهده شد. فرمینی و بهنام جام (۱۳۹۱)، بوذرجمهری و همکاران (۱۳۹۲) امراهی، سلطان زاده و اسم حسینی (۱۳۹۳)، سبحانی نژاد و همکاران (۱۳۹۳) به بررسی وضعیت اخلاق حرفه ای دانشگاه های علوم پزشکی در سطح کشور پرداخته اند و میزان رعایت اخلاق حرفه ای در دانشگاه های پزشکی کشور را در حد نسبتاً مطلوبی ارزیابی نموده اند. تنها کرمپوریان، ایمنی و ترک زبان (۱۳۹۱) نگرش اعضای هیئت علمی دانشکده دندانپزشکی همدان در برخی مباحث اخلاق حرفه ای را مطلوب ارزیابی نکردند و توصیه هایی جهت برگزاری دوره های بازآموزی به صورت مستمر و مداوم برای اعضای هیئت علمی ارائه دادند.

۲-۴- احصاء مولفه ها

پس از دسته بندی موضوعات مرتبط با اثربخشی اساتید به دو حیطه اخلاق حرفه ای و شایستگی تدریس، همانگونه که در جدول ۱ آمده است، تحقیق حاضر مولفه های هر حیطه را با مرور پژوهش های پیشین استخراج و بدین منظور چارچوبی شامل ۵ مولفه ارائه می نماید. مولفه های آموزشی، علمی و پژوهشی در حیطه شایستگی های تدریس و مولفه های رفتاری و انضباطی در حیطه اخلاق حرفه ای قرار می گیرند. برای هر مولفه، گویه هایی تعریف شده است که از مرور پیشینه احصا شده اند.

جدول ۱ مولفه های اثربخشی اساتید و منابع مرتبط

حیطه	مولفه	منابع
شایستگی های تدریس	آموزشی	فلمدن (۱۹۸۸)، موری و همکاران (۱۹۹۶)، بوسکیست و همکاران (۲۰۰۲)، رامسدن (۲۰۰۳)، لی و همکاران (۲۰۰۲)، تیگلار و همکاران (۲۰۰۴)، ولکانو (۲۰۰۷)، شریفیان و همکاران (۱۳۸۴)، سنکو و همکاران (۲۰۱۲)، بوسکیست و کیلی (۲۰۱۸)
	علمی	فلمدن (۱۹۸۸)، موری و همکاران (۱۹۹۶)، بوسکیست و همکاران (۲۰۰۲)، رامسدن (۲۰۰۳)، تیگلار و همکاران (۲۰۰۴)، ولکانو (۲۰۰۷)، سنکو و همکاران (۲۰۱۲)، بوسکیست و کیلی (۲۰۱۸)
	پژوهشی	فلمدن (۱۹۸۸)، بوسکیست و همکاران (۲۰۰۲)، رامسدن (۲۰۰۳)، لی و همکاران (۲۰۰۲)، تیگلار و همکاران (۲۰۰۴)
اخلاق حرفه ای	رفتاری	موری و همکاران (۱۹۹۶)، بوسکیست و همکاران (۲۰۰۲)، رامسدن (۲۰۰۳)، کالنراد (۲۰۰۶)، قدمی و همکاران (۱۳۸۶)، بیرونی کاشانی و باقری (۱۳۸۷)، دلانی و همکاران (۲۰۱۰)، مطلبی فر و همکاران (۱۳۹۰)، فرمینی و همکاران (۱۳۹۲)، کمر و همکاران (۲۰۱۶)، حسن پور و همکاران (۱۳۹۷)، موریسون و اوانز (۲۰۱۸)، لی و همکاران (۲۰۰۲)، ولکانو (۲۰۰۷)
	انضباطی	موری و همکاران (۱۹۹۶)، رامسدن (۲۰۰۳)، کالنراد (۲۰۰۶)، دلانی و همکاران (۲۰۱۰)، مطلبی فر و همکاران (۱۳۹۰)، حسن پور و همکاران (۱۳۹۷)، موریسون و اوانز (۲۰۱۸)، لی و همکاران (۲۰۰۲)، ولکانو (۲۰۰۷)

شده است. این دانشگاه دارای ۷ دانشکده و نزدیک به ۱۵۰ رشته تحصیلی است و هم اکنون پذیرای بیش از ۸۵۰۰ دانشجو شامل ۷۰۰۰ دانشجوی ایرانی و حدود ۱۵۰۰ دانشجوی خارجی از ۳۰ کشور جهان می باشد. (دانشگاه بین المللی امام خمینی)

۳- روش تحقیق و تجزیه و تحلیل داده ها

دانشگاه بین المللی امام خمینی (ره) در سال ۱۳۶۹ در شهر قزوین، شروع به فعالیت نمود. همچنین تنها دانشگاه کشور است که با عنوان بین المللی - بر اساس قانونگذاری مجلس شورای اسلامی - نامگذاری

دهندگان (۳۹,۲٪) معدلی کمتر از ۱۵ داشته اند. جدول ۳ اطلاعات مذکور را به نمایش می گذارد.

جدول ۲ مولفه ها و گویه های متناظر با آنها در پرسشنامه

نوع مولفه	شماره گویه	گویه ها
آموزشی	۱	نحوه تدریس و ارائه مطالب درس توسط استاد
	۲	میزان قابل فهم بودن مطالب تدریس شده توسط استاد
	۳	مسئولیت پذیری، انگیزه و اشتیاق استاد در جهت آموزش صحیح به دانشجویان
	۴	تشریح اهداف درسی و ارائه طرح درس
	۵	استقبال استاد از نظرات و سوالات دانشجویان ضمن تدریس
	۶	منصفانه بودن نحوه ارزشیابی دانشجویان توسط استاد
پژوهشی	۷	میزان ارائه مطالب جدید و کاربردی
	۸	توانایی ایجاد انگیزه برای مطالعه و پژوهش بیشتر
	۹	توانایی استاد در ایجاد علاقه نسبت به حوزه های پژوهشی دروس تدریس شده
	۱۰	توانایی ایجاد انگیزه در دانشجویان برای فراگیری اطلاعات مکمل و نرم افزارهای درس مربوطه
علمی	۱۱	میزان تسلط استاد به موضوع دروس تدریس شده
	۱۲	قدرت بیان و تفهیم اهداف درسی
رفتاری	۱۳	به روز بودن اطلاعات و دانش استاد
	۱۴	روحیه انتقاد پذیری و میزان تحمل و بردباری استاد
	۱۵	احترام به دانشجویان و نحوه رفتار اجتماعی استاد
	۱۶	همدلی و ارتباط دوستانه و صمیمیت استاد با دانشجویان
	۱۷	رعایت ادب و فروتنی و پرهیز از تکبر
	۱۸	برخورد یکسان و عادلانه جنسیتی، قومی و ملیتی
انضباطی	۱۹	اراستگی ظاهر و پوشش مناسب استاد
	۲۰	رعایت انضباط و حریم فردی (رازداری و حفظ اسرار) در روابط با دانشجویان توسط استاد
	۲۱	میزان به رسمیت شناختن حقوق دانشجویان توسط استاد
	۲۲	حضور منظم و استفاده مطلوب از وقت کلاس

⁴⁹ Kolmogorov-Smirnov

روش تحقیق پژوهش کاربردی حاضر بر اساس روش گردآوری داده ها توصیفی از نوع پیمایشی مقطعی است. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل تمامی ۲۴۰ دانشجوی مقطع کارشناسی رشته مهندسی عمران دانشگاه بین المللی امام خمینی (ره) است که در سال ۱۳۹۴ در این دانشگاه مشغول به تحصیل بوده اند. این تعداد در برگیرنده دانشجویان ورودی سال ۹۳ و سال های پیش از آن است که شامل دانشجویان مهمان نیز می باشد.

با استفاده از روش نمونه گیری تصادفی در نهایت پس از توزیع پرسشنامه ها، تعداد ۱۸۱ پرسشنامه قابل استفاده دریافت گردید. برای هر یک از اساتید گروه مهندسی عمران دانشگاه یک پرسشنامه در اختیار دانشجویانی قرار گرفت که در سال ۹۴ یا پیش از آن با استاد مورد نظر واحد درسی داشته اند. آزمودنی های پژوهش به منظور رعایت اصول اخلاقی، اصل رازداری و محرمانه ماندن اطلاعات، با کدهای مشخص معرفی شده اند. ابزار پژوهش، پرسشنامه محقق ساخته است که بر اساس مبانی نظری مقالات مرور شده در ادبیات تحقیق به دست آمد. پنج مولفه کلی برای اثربخشی اساتید در پرسشنامه تعریف شد که عبارتند از:

۱. مولفه آموزشی (۶ گویه)
۲. مولفه پژوهشی (۴ گویه)
۳. مولفه علمی (۳ گویه)
۴. مولفه رفتاری (۵ گویه)
۵. مولفه انضباطی (۴ گویه)

این گویه ها در جدول ۲ نشان داده شده اند. پرسش نامه بر اساس طیف پنج گزینه ای لیکرت^{۴۷} از خیلی کم/ ضعیف تا خیلی زیاد / قوی تنظیم شد و نمره گذاری از خیلی کم (عدد ۱) تا خیلی زیاد (عدد ۵) تعیین گردید. روایی پرسش نامه از طریق روایی محتوا و با استفاده از نظر متخصصان تعیین شد. بدین منظور پرسشنامه در اختیار ۴ نفر از متخصصین و اعضای هیئت علمی رشته مدیریت آموزشی قرار گرفت و اعتبار پرسشنامه توسط ایشان تایید گردید. ضریب آلفای کرونباخ^{۴۸} برابر با ۰,۹۴۹ نشانگر پایایی بسیار مطلوب پرسشنامه است. داده های استخراج شده توسط آزمون T تک نمونه ای و نرم افزار SPSS 21 مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. بررسی نرمال بودن نشانگرهای تحقیق نیز توسط آزمون کولموگروف - اسمیرنوف^{۴۹} صورت پذیرفت.

۴- یافته ها

جامعه آماری پژوهش حاضر شامل ۱۸۱ نفر است که تعداد ۷۳ نفر را جنسیت دختران (۴۰,۳٪) و ۱۰۸ نفر را جنسیت پسران (۵۹,۷٪) تشکیل می دهند. از میان دانشجویان مقطع کارشناسی مهندسی عمران، بیشترین مشارکت در تکمیل پرسشنامه ها از سوی دانشجویان ورودی سال تحصیلی ۱۳۹۲ بوده است و دانشجویان ورودی سال تحصیلی ۱۳۹۰ کمترین میزان مشارکت را به خود اختصاص دادند. از نظر معدل تحصیلی بیشترین تعداد پاسخ

⁴⁷ Likert

⁴⁸ Cronbach's alpha

در تحقیق حاضر از مجموع ۲۱ عضو هیئت علمی گروه عمران در سال مورد بررسی، ۱ نفر از اعضا در سالهای منتهی به تحقیق واحد درسی ای با دانشجویان کارشناسی ارائه نداده اند در نتیجه تعداد ۲۰ نفر از اعضای هیئت علمی گروه مهندسی عمران در ۶ گرایش مختلف مورد ارزیابی قرار گرفتند. به ازای هر یک از اساتید گروه، یک پرسشنامه در اختیار پاسخ دهندگان قرار گرفت که به منظور رعایت اصل رازداری و محرمانه ماندن اطلاعات، برای هر کدام از اساتید یک کد (N1, N2, N3, ..., N20) و برای هر یک از گرایش های گروه نیز یک کد (M1, M2... M6) تعریف شده است.

اطلاعات در سه سطح استاد، گرایش و گروه جمع آوری و سپس با استفاده از شاخص های توصیفی (توزیع فراوانی، درصد، میانگین) و شاخص های استنباطی (آزمون کلموگروف - اسمیرنوف و آزمون تی تک نمونه ای) مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. جهت بررسی نرمال بودن متغیرهای تحقیق از آزمون کلموگروف - اسمیرنوف استفاده می کنیم که نتایج این آزمون در جدول ۴ نشان داده شده است.

جدول ۳ اطلاعات پاسخ دهندگان

اطلاعات	تعداد	درصد
جنسیت	مرد	۱۰۸ / ۵۹٫۷٪
	زن	۷۳ / ۴۰٫۳٪
سال ورود به دانشگاه	۱۳۹۰	۳ / ۱٫۷٪
	۱۳۹۱	۶۸ / ۳۷٫۶٪
	۱۳۹۲	۸۸ / ۴۸٫۶٪
معدل تحصیلی	۱۳۹۳	۲۲ / ۱۲٫۲٪
	۱۵ و پایین تر	۷۱ / ۳۹٫۲٪
	۱۵ الی ۱۷	۶۶ / ۳۴٫۵٪
۱۷ و بالاتر	۴۴ / ۲۴٫۳٪	

جدول ۴ نتایج آزمون کلموگروف - اسمیرنوف جهت بررسی نرمال بودن متغیرهای تحقیق

متغیر	تعداد	آماره آزمون	سطح معنی داری
مولفه آموزشی	۱۸۱	۱/۱۷	۰/۱۲۷
مولفه پژوهشی	۱۸۱	۱/۰۴	۰/۲۲۶
مولفه علمی	۱۸۱	۱/۰۹	۰/۲۱۰
مولفه رفتاری	۱۸۱	۱/۱۳	۰/۱۳۵
مولفه اخلاقی	۱۸۱	۱/۲۱	۰/۱۱۷
اخلاق حرفه ای	۱۸۱	۰/۷۶	۰/۷۵

نتایج جدول فوق نشان می دهد سطح معنی داری آزمون کلموگروف - اسمیرنوف برای تمام متغیرها بزرگتر از مقدار خطای آزمون (۰/۰۵) می باشد که نتیجه می شود متغیرهای تحقیق نرمال هستند. در ادامه جهت بررسی فرضیات تحقیق از آزمون تی تک نمونه مطابق با جدول ۵ استفاده می کنیم. فرض اصلی تحقیق به بررسی میزان

اثربخشی اساتید بر دانشجویان می پردازد و فرضیات فرعی اثربخشی مولفه های پنجگانه آموزشی، پژوهشی، علمی، رفتاری و انضباطی اساتید را مورد بررسی قرار می دهد. از آنجا که دامنه مقیاس ها بر اساس طیف پنج گزینه ای لیکرت بود، میانگین فرضی جامعه ۳ در نظر گرفته می شود و فرض صفر بر اساس میانگین متغیر مولفه های حرفه ای اساتید برابر با ۳ و فرض مقابل بر اساس میانگین غیر از ۳ مورد ارزیابی قرار گرفت.

با توجه به اطلاعات مندرج در جدول ۵ می توان دریافت در خصوص میزان اثربخشی مولفه های اخلاق حرفه ای و شایستگی های تدریس اعضای هیئت علمی گروه مهندسی عمران در تمامی ۲۲ مولفه تفاوت معنادار بین میانگین نمونه و میانگین فرضی جامعه در سطح معناداری کمتر از ۰٫۰۵ وجود دارد و در سطح اطمینان ۹۵ درصد فرض صفر رد و فرض مقابل تایید می گردد. عبارت دیگر می توان مشاهده نمود که میانگین متغیر اثربخشی اساتید برای تمامی مولفه ها بیشتر از حد متوسط (۳) است. به عبارت دیگر از دیدگاه دانشجویان میزان اثربخشی مولفه های اثربخشی اساتید در تمام مولفه ها در سطح متوسط رو به بالایی قرار دارد. همچنین متناسب با اطلاعات جدول فوق سطر آخر که کلیت اثربخشی را مورد بررسی قرار می دهد نیز تفاوت معنادار بین میانگین نمونه و میانگین فرضی جامعه در سطح معناداری کمتر از ۰٫۰۵ وجود دارد و میانگین اثربخشی گروه برابر با ۳٫۵۱ است که از میانگین فرضی جامعه بالاتر است و نشانگر وضعیت قابل قبول رعایت مولفه های اثربخشی توسط اعضای هیات علمی در گروه عمران دانشگاه بین المللی امام خمینی (ره) می باشد.

۴-۱- مولفه های اثربخشی در سطح اساتید

همانگونه که در جدول ۶ آمده است بررسی نظرات دانشجویان پیرامون اعضای هیئت علمی گروه مهندسی عمران نشان می دهد که از منظر مولفه های آموزشی اساتید کد N8، N11، N18، N10 و N13 در رتبه اول در بین اساتید هستند و اساتید با کدهای N10، N16 و N18 در رتبه ۳ قرار دارند. در این میان از نظر دانشجویان استاد با کد N18 با میانگین ۴٫۳۰ در بالاترین رتبه و استاد با کد N16 با میانگین ۲٫۸۳ در پایین ترین رتبه و به لحاظ آموزشی در سطحی پایین تر از میانگین قرار دارد. روند مولفه های پژوهشی نیز حاکی از این است که اساتید با کدهای N15، N18، N19 و N11 بالاترین میانگین و اساتید با کدهای N10، N13، N16 و N11 پایین ترین میانگین را به خود اختصاص داده اند. اساتید با کدهای N8، N11، N18 و N10 بالاترین رتبه های مولفه علمی و اساتید دارای کدهای N10، N11، N12 و N16 پایین ترین رتبه های این مولفه را دارا هستند، که در این میان اساتید N10 و N16 میانگینی کمتر از ۳ را کسب نمودند.

همچنین بررسی نظرات دانشجویان پیرامون مولفه های رفتاری و انضباطی نشان می دهد که اساتید با کدهای N18، N19، N11 و N16 هر دو مولفه بالاترین میانگین را بدست آوردند. از منظر این دو مولفه استاد با کد N19 حائز رتبه اول و استاد با کد N13 حائز رتبه آخر گردیدند. جمع بندی کلیه مولفه های پنجگانه اثربخشی اساتید نشان می دهد که استاد N19 با میانگین ۴٫۲۶، استاد N18 با میانگین ۴٫۲۵ و استاد N11 با میانگین ۴٫۱۶ حائز سه رتبه اول گردیدند و

اساتید با کدهای N10، N13 و N18 با کسب میانگین های کمتر از ۳ و به ترتیب ۲،۳۹، ۲،۶۹ و ۲،۹۰، حائز پایین ترین رتبه مولفه های اثربخشی از منظر دانشجویان هستند.

۴-۲- مولفه های اثربخشی در سطح گرایش های تخصصی

جدول ۷ نظرات دانشجویان پیرامون اعضای هیئت علمی گروه مهندسی عمران را در سطح گرایش های تخصصی مورد جمع بندی قرار می دهد که از منظر مولفه های پنجگانه آموزشی، پژوهشی، علمی، رفتاری و انضباطی با وجود کسب میانگین های متفاوت در مجموع، اساتید گرایش تخصصی کد M6 بالاترین رتبه و اساتید گرایش تخصصی کد M4 پایین ترین رتبه را بدست آوردند. در همین راستا بررسی مولفه های اثربخشی در گرایش های ۶ گانه تخصصی گروه مهندسی عمران دانشگاه بین المللی امام خمینی (ره) قزوین نشان می دهد که گرایش کد M6 با میانگین ۴،۱۲ رتبه ۱، کد M5 با میانگین ۳،۸۰ رتبه ۲ و گرایش های کد M1، M2، M3 و M4 با میانگین های ۳،۴۷، ۳،۴۳، ۳،۳۹ و ۳،۰۷ به ترتیب در رتبه های سوم الی ششم قرار گرفتند و بدین ترتیب گرایش تخصصی کد M4 دارای میانگینی نزدیک به حد متوسط می باشد.

۴-۳- مولفه های اثربخشی در سطح گروه

جدول ۷ همچنین میانگین و رتبه گروه مهندسی عمران را در هر یک از گویه ها و مولفه های مورد بررسی به نمایش گذاشته است. بررسی جدول مذکور نشان می دهد که گویه حضور منظم و استفاده مطلوب از وقت کلاس (۳،۹۳) از مولفه انضباطی و میزان تسلط استاد به موضوع دروس تدریس شده (۳،۸۹) از مولفه علمی و آراستگی ظاهر و پوشش مناسب استاد (۳،۷۶) از مولفه انضباطی به ترتیب سه میانگین بالا را کسب نموده اند و گویه های توانایی ایجاد انگیزه برای مطالعه و پژوهش بیشتر (۳،۰۴)، توانایی ایجاد انگیزه در دانشجویان برای فراگیری اطلاعات مکمل و نرم افزارهای درس مربوطه (۳،۱۲) و توانایی استاد در ایجاد علاقه نسبت به حوزه های پژوهشی دروس تدریس شده (۳،۱۲) هر سه از دسته گویه های مولفه پژوهشی به ترتیب سه میانگین پایین را کسب نموده اند. در همین راستا بررسی و مقایسه مولفه های مختلف پنجگانه در سطح گروه نشان می دهد که مولفه انضباطی (۳،۶۸)، علمی (۳،۶۴)، رفتاری (۳،۵۸)، آموزشی (۳،۵۱) و پژوهشی (۳،۱۶) به ترتیب رتبه های اول تا پنجم را به خود اختصاص دادند و میانگین کل مولفه های اثربخشی گروه مهندسی عمران دانشگاه امام خمینی (ره) قزوین برابر با ۳،۵۱ گردید.

جدول ۵ - نتایج آزمون تی تک نمونه ای برای بررسی فرضیات مولفه های حرفه ای اساتید

متغیر	تعداد	میانگین	انحراف معیار	آماره t	درجه آزادی	سطح معنی داری
مولفه آموزشی	۱۸۱	۳/۵۱	۰/۸۴	۸/۱۳	۱۸۰	۰/۰۰۰
مولفه پژوهشی	۱۸۱	۳/۱۶	۰/۹۴	۲/۳۳	۱۸۰	۰/۰۲۱
مولفه علمی	۱۸۱	۳/۶۴	۰/۸۷	۹/۸۶	۱۸۰	۰/۰۰۰
مولفه رفتاری	۱۸۱	۳/۵۸	۱/۰۸	۶/۸۲	۱۸۰	۰/۰۰۰
مولفه اخلاقی	۱۸۱	۳/۶۸	۰/۷۸	۱۱/۶۸	۱۸۰	۰/۰۰۰
اخلاق حرفه ای	۱۸۱	۳/۵۱	۰/۷۸	۸/۷۷	۱۸۰	۰/۰۰۰

نجفی و همکاران (۱۳۹۵)، سبحانی نژاد و همکاران (۱۳۹۶) و حسن پور و همکاران (۱۳۹۷) مطابقت دارد.

از نقطه نظر دانشجویان، گروه مهندسی عمران در مولفه انضباطی بهترین عملکرد و در مولفه پژوهشی ضعیفترین عملکرد را داشته است. اولویت بندی مولفه ها از نقطه نظر دانشجویان عبارت است از:

۱. مولفه انضباطی ۲. مولفه علمی ۳. مولفه رفتاری ۴. مولفه آموزشی و ۵. مولفه پژوهشی. در میان گویه ها «حضور منظم و استفاده مطلوب از وقت کلاس» بیش از سایر گویه ها توسط اساتید گروه رعایت شده، و «توانایی ایجاد انگیزه برای مطالعه و پژوهش بیشتر» کمتر از سایر گویه ها مورد توجه ایشان بوده است. در میان گویه های مولفه انضباطی، حضور منظم و استفاده مطلوب از وقت کلاس، آراستگی ظاهر و پوشش مناسب استاد بیش از سایر گویه مورد تایید دانشجویان قرار گرفته است که حاکی از اهمیت دادن به اصول انضباط فردی از سوی اساتید گروه است.

۵- بحث

از دیدگاه دانشجویان مقطع کارشناسی رشته مهندسی عمران دانشگاه بین المللی امام خمینی، وضعیت اثربخشی اعضای هیئت علمی این گروه، در سطح بالاتر از حد متوسط و نسبتاً مطلوب ارزیابی شد. همچنین میانگین تمام مولفه ها از میانگین فرضی جامعه بالاتر است که نشانگر وضعیت قابل قبول رعایت مولفه های اخلاق حرفه ای و شایستگی های تدریس توسط اعضای هیئت علمی در گروه عمران دانشگاه بین المللی امام خمینی (ره) می باشد.

یافته های این پژوهش همسو با یافته های دیگر محققان اشاره شده در ادبیات تحقیق است و نتایج حاصله با نتایج پژوهش های صورت گرفته توسط شریفیان و همکاران (۱۳۸۴)، قدمی و همکاران (۱۳۸۶)، آراسته و همکاران (۱۳۸۹)، موری (۱۹۹۶)، فرمینی و همکار (۱۳۹۱)، کریمیوربان و همکاران (۱۳۹۲)، بودجمهری و همکاران (۱۳۹۲)، امراهی و همکاران (۱۳۹۲)، باباصفری و همکاران (۱۳۹۲)، نریمانی و همکاران (۱۳۹۳)، قنبری و همکاران (۱۳۹۳)، سبحانی نژاد و همکاران (۱۳۹۳)، جنابادی و همکاران (۱۳۹۴)،

دوره ۳، شماره ۲
تابستان ۱۳۹۷

فصلنامه پژوهشی

جدول ۶ - میانگین و رتبه اساتید در هر یک از مولفه های مورد بررسی

شماره مولفه	عنوان مولفه	کد استاد																			
		N1	N2	N3	N4	N5	N6	N7	N8	N9	N10	N11	N12	N13	N14	N15	N16	N17	N18	N19	N20
۱	میانگین مولفه آموزشی هر استاد	3.23	3.38	3.36	3.50	3.15	3.77	3.96	4.24	3.05	2.72	4.24	3.33	2.33	3.47	3.83	2.83	3.26	4.30	4.21	3.83
	رتبه هر استاد در مولفه آموزشی	15	11	12	9	16	8	5	2	17	19	3	13	20	10	6	18	14	1	4	4
۲	میانگین مولفه پژوهشی هر استاد	3.05	3.29	2.96	2.83	2.97	2.89	3.64	3.64	2.86	2.25	3.61	3.04	2.28	2.79	3.93	2.34	3.32	3.83	3.83	3.63
	رتبه هر استاد در مولفه پژوهشی	10	9	13	16	12	14	5	4	15	20	7	11	19	17	1	18	8	2	3	6
۳	میانگین مولفه علمی هر استاد	3.67	3.81	3.48	3.22	3.46	3.85	3.93	4.38	3.48	2.83	4.24	3.22	3.26	3.89	4.10	2.39	3.61	4.22	4.14	3.83
	رتبه هر استاد در مولفه علمی	11	10	14	17	15	8	6	1	13	19	2	18	16	7	5	20	12	3	4	9
۴	میانگین مولفه رفتاری هر استاد	3.76	3.63	3.17	3.60	2.83	3.24	3.58	4.09	3.96	2.37	4.46	3.35	1.73	3.73	3.74	3.42	3.49	4.47	4.66	3.75
	رتبه هر استاد در مولفه رفتاری	6	10	17	11	18	16	12	4	5	19	3	15	20	9	8	14	13	2	1	7
۵	میانگین مولفه انضباطی هر استاد	3.75	3.71	3.50	3.75	3.09	3.86	3.78	3.75	3.86	3.38	4.14	3.21	2.78	3.58	3.68	3.32	3.61	4.33	4.36	3.63
	رتبه هر استاد در مولفه انضباطی	7	10	15	8	19	4	6	9	5	16	3	18	20	14	11	17	13	2	1	12
	میانگین کل هر استاد	3.47	3.54	3.29	3.41	3.07	3.52	3.78	4.03	3.43	2.69	4.16	3.25	2.39	3.48	3.84	2.90	3.43	4.25	4.26	3.74
	رتبه هر استاد	11	8	15	14	17	9	6	4	13	19	3	16	20	10	5	18	12	2	1	7

جدول ۷ میانگین و رتبه هر "گرایش" و کل "گروه" در هریک از گویه ها و مولفه های مورد بررسی

میانگین و رتبه گویه ها و مولفه ها در "گروه"			میانگین و رتبه گویه ها و مولفه ها در هر "گرایش"						
رتبه	میانگین	شماره گویه	M ₆	M ₅	M ₄	M ₃	M ₂	M ₁	شماره گویه
14	3.44	1	3.86	3.55	2.85	3.31	3.82	3.45	1
15	3.42	2	4.00	3.60	3.12	3.06	3.82	3.23	2
7	3.66	3	4.24	4.20	3.21	3.61	3.46	3.41	3
13	3.47	4	3.97	3.90	2.85	3.31	3.93	3.14	4
5	3.70	5	4.34	4.00	3.33	3.51	3.71	3.55	5
17	3.36	6	4.21	3.10	2.79	3.47	3.18	3.36	6
4	3.51	مولفه آموزشی گروه	4.10	3.73	3.03	3.38	3.65	3.36	میانگین مولفه آموزشی گرایش
			1	2	6	4	3	5	رتبه هر گرایش در مولفه آموزشی
18	3.36	7	4.10	3.45	2.88	3.12	3.43	3.50	7
22	3.04	8	3.66	3.45	2.79	2.84	3.00	2.77	8
20	3.12	9	3.76	3.65	2.58	2.90	3.14	3.09	9
21	3.12	10	3.59	3.65	2.73	3.04	3.04	2.91	10
5	3.16	مولفه پژوهشی گروه	3.78	3.55	2.74	2.97	3.15	3.07	میانگین مولفه پژوهشی گرایش
			1	2	6	5	3	4	رتبه هر گرایش در مولفه پژوهشی
2	3.89	11	4.10	4.15	3.58	3.78	3.93	4.05	11
16	3.38	12	4.10	3.65	2.94	3.14	3.46	3.23	12
8	3.65	13	3.97	3.85	3.27	3.57	3.89	3.50	13
2	3.64	مولفه علمی گروه	4.06	3.88	3.26	3.50	3.76	3.59	میانگین مولفه علمی گرایش
			1	2	6	5	3	4	رتبه هر گرایش در مولفه علمی
19	3.30	14	4.28	3.55	2.61	3.22	2.96	3.41	14
9	3.60	15	4.45	4.10	3.00	3.59	3.11	3.55	15
10	3.60	16	4.55	4.00	3.03	3.49	3.21	3.55	16
4	3.71	17	4.62	4.20	3.18	3.63	3.32	3.55	17
6	3.69	18	4.14	3.80	3.61	3.61	3.54	3.50	18
3	3.58	مولفه رفتاری گروه	4.41	3.93	3.08	3.51	3.23	3.51	میانگین مولفه رفتاری گرایش
			1	2	6	3	5	4	رتبه هر گرایش در مولفه رفتاری
3	3.76	19	4.28	3.85	3.03	3.84	3.57	4.18	19
11	3.52	20	4.10	3.65	3.24	3.37	3.50	3.45	20
12	3.51	21	4.28	3.80	2.91	3.37	3.50	3.45	21
1	3.93	22	3.97	4.45	4.00	3.86	3.89	3.55	22
1	3.68	مولفه انضباطی گروه	4.16	3.94	3.30	3.61	3.62	3.66	میانگین مولفه انضباطی گرایش
			1	2	6	5	4	3	رتبه هر گرایش در مولفه انضباطی
	3.51	میانگین کل گروه	4.12	3.80	3.07	3.39	3.47	3.43	میانگین کل هر گرایش
			1	2	6	5	3	4	رتبه هر گرایش

شرایط ایجاب می کند تا اساتید نسبت به رعایت حقوق و جایگاه دانشجویان بیش از پیش اهتمام داشته باشند.
در مولفه علمی، میزان تسلط استاد به موضوعات تدریسی در میان کل گویه های مورد بررسی در رتبه دوم قرار دارد که نشانگر اذعان دانشجویان به تسلط علمی اساتید است، از سوی دیگر دانشجویان در میان گویه های مربوط به مولفه علمی دانشجویان نسبت به روز

از سوی دیگر میزان به رسمیت شناختن حقوق دانشجویان و رعایت انضباط و حریم فردی (رازداری و حفظ اسرار) در روابط با دانشجویان پایین تر از میانگین اکتسابی مولفه انضباطی قرار گرفتند که نشان دهنده آنست که در مجموع اساتید به رعایت اصول انضباط فردی بیش از رعایت اصول انضباطی مرتبط با دانشجویان توجه دارند. این

بودن اطلاعات و دانش اساتید تا حدودی موافقت دارند اما مع الوصف از کیفیت انتقال مطالب رضایت خویش را نشان نداده اند. لازمه ارتقاء این وضعیت اینست که دانشگاه دوره های مهارتی جهت بالا بردن قدرت بیان و تفهیم اهداف درسی برگزار نماید.

در مولفه رفتاری، از نقطه نظر دانشجویان، رعایت ادب و فروتنی و پرهیز از تکبر و برخورد یکسان و عادلانه جنسیتی، قومی و ملیتی در حد قابل قبولی ارزیابی شده است. گویه اخیر از جهت آنکه دانشگاه مورد بررسی به عنوان یک دانشگاه بین المللی پذیرای دانشجویان با ملیت های گوناگون و فرهنگ های متفاوت است، اهمیت بیشتری نسبت به سایر گویه ها در این مولفه داراست. روحیه انتقاد پذیری و میزان تحمل و بردباری استاد نیز با وجود اهمیت فراوان در بهره وری انتقال مفاهیم به دانشجویان، کمترین میزان توجه از سوی اساتید را به خود اختصاص داده است. پرداختن به آموزه های اخلاقی و مهارت های روانشناسی در دوره های دانش افزایی می تواند راهکاری جهت مقابله با این ضعف در میان اساتید باشد.

در مولفه آموزشی، میزان استقبال استاد از نظرات و سوالات دانشجویان ضمن تدریس از سوی دانشجویان و میزان مسئولیت پذیری، انگیزه و اشتیاق استاد در جهت آموزش صحیح به دانشجویان مطلوب ارزیابی شده است، اما در مقابل دانشجویان نحوه ارزشیابی شان توسط اساتید را چندان عادلانه نمی دانند. تعریف فرآیندهای شفاف جهت ارزشیابی دانشجویان و مشخص نمودن متغیرهای دقیق جهت ارزیابی فعالیت ها توسط اساتید می تواند به برطرف نمودن این ذهنیت دانشجویان کمک شایانی نماید.

و گویه های مولفه پژوهشی شامل میزان ارائه مطالب جدید و کاربردی، توانایی ایجاد انگیزه برای مطالعه و پژوهش بیشتر، توانایی استاد در ایجاد علاقه نسبت به حوزه های پژوهشی دروس تدریس شده و توانایی ایجاد انگیزه در دانشجویان برای فراگیری اطلاعات مکمل و نرم افزارهای درس مربوطه، کمترین میزان رضایت دانشجویان را به خود اختصاص داده اند و در مقایسه با سایر گویه های دیگر مولفه ها در سطح قابل قبولی قرار ندارند. تشویق اساتید گروه به تعامل با دانشجویان مقطع کارشناسی با رویکرد کاربردی و پژوهشی و ایجاد انگیزه برای مشارکت در این نوع فعالیت ها و فراهم نمودن بستر و امکانات پژوهشی از سوی دانشگاه می تواند اساتید را به سمت بهبود مولفه های پژوهشی سوق دهد.

به دلیل رعایت اصول اخلاقی و حرفه ای گرایش های گروه با 6 کد معرفی شده اند. گرایش M6 در تمامی مولفه ها بالاترین نمره را به دست آورد و موفقترین گرایش در عمل به اصول اخلاق حرفه ای و شایستگی های تدریس به شمار رفت. گرایش M4 نیز با کسب کمترین نمره از سوی دانشجویان در هر یک از مولفه ها، به عنوان ضعیفترین گرایش معرفی شده است. تفاوت معناداری میان میانگین نمره این دو گرایش دیده می شود که در نمره میانگین کلی گروه مهندسی عمران تاثیر گذار بوده است. سایر گرایش ها نیز با کسب میانگینی فی ما بین دو گرایش یاد شده قرار گرفته اند. همچنین بدون اشاره به نام اساتید، این تحقیق به بررسی وضعیت اساتید در

گروه مهندسی عمران دانشگاه بین المللی امام خمینی (ره) پرداخته و نتایج استخراج شده از پرسشنامه ها به گرایش ها و در نهایت کل گروه تعمیم داده شده است. کسب نمرات بسیار کم توسط برخی از اساتید نشانگر آن است که نیاز به تدوین منشور اخلاق حرفه ای و برگزاری دوره های آموزشی اخلاق حرفه ای برای گروه مهندسی عمران وجود دارد؛ چرا که افزایش میانگین مولفه هر استاد با بهره گیری از ابزار آموزشی و قانونی می تواند تاثیر به سزایی در افزایش میانگین مولفه کلی گروه در رعایت اخلاق حرفه ای و شایستگی های داشته باشد. از سوی دیگر تاثیر رعایت اخلاق حرفه ای از سوی اساتید می تواند در موفقیت دانشجویان تحت راهنمایی ایشان در مقاطع بالاتر (کارشناسی ارشد و دکتری) موضوع پژوهش های بعدی در نظر گرفته شود.

۶- نتیجه گیری و پیشنهاد

آموزش عالی - همانطور که پیشتر بررسی شد - از دیدگاه بسیاری از پژوهشگران نقشی کلیدی در پیشرفت جامعه را داراست. از این روست که بسیاری از کشورهای جهان به این مقوله توجه ویژه ای را معطوف ساخته اند؛ از جمله پروژه ساخت سازه های آموزشی اروپا⁵⁰ و استراتژی لیسبون⁵¹ که به منظور یکسان سازی ارزش ها و استانداردهای آموزش عالی در اروپا تدوین شده و یا فعالیت هایی که توسط انجمن استادان دانشگاه های آمریکا⁵² صورت می گیرد. بدون شک فراتر از این دست برنامه های مشترک، هر دانشگاه یا موسسه آموزش عالی، نیاز به تدوین کدهای اخلاقی درون سازمانی دارد تا بتواند با ارتقا سطح عملکرد اخلاقی و آموزشی خود، سهم خود را در تربیت دانشجویان به عنوان فعالان عرصه های فنی و مهندسی، علوم پزشکی و علوم انسانی در چشم اندازی وسیع تر به عنوان کنشگران این عرصه ها، ادا نماید. تحقیق فوق که با عنوان « بررسی میزان اثربخشی اعضای هیئت علمی گروه مهندسی عمران دانشگاه بین المللی امام خمینی (ره)» صورت پذیرفت، در تلاش است تا با بررسی میزان رعایت مولفه های این مفهوم، ماهیت شفاف تری از تاثیر گذاری اساتید بر دانشجویان در این گروه را نشان دهد. در انجام این پژوهش سعی شد تا رعایت اصول حقیقت جویی، رعایت انصاف و امانت و اصل رازداری به طور کامل مورد توجه قرار بگیرد و رعایت گردد. در مرور مقالات پیشین مشخص شد محققان بیش از آنکه به ماهیت اثربخش بودن یک استاد توجه کنند، در تلاش برای ارزیابی وضعیت اخلاق حرفه ای، شایستگی های تدریس و یا مفاهیمی از این دست بوده اند. به ظن نویسندگان این مقاله لازم است تا نگاه عمیق تری به این مفهوم داشت و پیش از هر چیز به عنوان راهکاری بلندمدت، باید جستجوی دقیقی جهت شناسایی ریشه های ضعف در اثربخشی اساتید صورت گیرد. از سوی دیگر آنچه از نتایج این پژوهش برمی آید آن است که اساتید در گروه مهندسی عمران دانشگاه بین المللی امام خمینی (ره)، به رعایت اصول اخلاق حرفه ای و شایستگی های تدریس توجه دارند، با این وجود در برخی از گرایش ها نیاز به توجه بیشتر به این مقوله دیده می شود. از این رو پیشنهاد می شود کارگروهی جهت تدوین آیین نامه اخلاقی برای گروه های آموزشی

⁵² American Association of University Professors

⁵⁰ Tuning educational structures

⁵¹ Lisbon strategy

در نظر گرفته شود. همچنین به منظور آشنایی و به کارگیری اخلاق حرفه ای توسط اساتید، کارگاه های آموزشی متناوب و تکرار پذیر در طول مدت خدمت آموزشی ایشان برگزار گردد. همچنین می توان در بررسی های آتی، به بررسی میزان کسب موفقیت (بر اساس پیشینه تحقیق مرتبط) دانشجویان ورودی سال ۹۰ الی ۹۳ مقطع کارشناسی مهندسی عمران دانشگاه بین المللی امام خمینی (ره) در گرایش های مختلف پرداخت و نتایج حاصله را با یافته های این پژوهش مقایسه کرده و مرتبط ساخت. از آنجا که این پژوهش از دیدگاه دانشجویان کارشناسی گروه مهندسی عمران صورت گرفته، باید در تعمیم نتایج به سایر گروه ها و یا به طور کلی دانشگاه با احتیاط عمل شود. همچنین در رابطه با مولفه پژوهشی، باید توجه داشت که دانشجویان مقطع کارشناسی همانند دانشجویان مقاطع بالاتر به طور مستقیم با فعالیت های پژوهشی نظیر ارائه پایان نامه و یا مقاله درگیر نمی شوند، از این رو پیشنهاد می گردد از وظایف آموزشی اساتید در مقطع کارشناسی، بخشی به نفع فعالیت های پژوهشی کاسته شود و ارائه چارچوبی جهت تخصیص بخشی از فعالیت های دانشجویان مقطع کارشناسی به حوزه های پژوهشی مورد بررسی قرار گیرد. در نهایت پیشنهاد می شود به منظور تایید نتایج این پژوهش، تحقیقی در رابطه با وضعیت آتی دانشجویان پاسخ دهنده به این پرسشنامه صورت گیرد تا ارتباط میان اثر بخشی اساتید در موفقیت این دانشجویان مشخص گردد.

۷- مراجع

- [۱] آراسته، حمیدرضا؛ نوه ابراهیم، عبدالرحیم و مطلی فرد، علیرضا (۱۳۸۹). بررسی وضعیت اخلاق آموزشی اعضای هیئت علمی دانشگاه های دولتی شهر تهران. راهبرد فرهنگ، ۳(۹)، ۲۰۳-۲۱۹.
- [۲] امرای، اکبر؛ سلطانزاده، وحید و اسم حسینی، غلامرضا (۱۳۹۳). وضعیت اخلاق آموزشی اعضای هیئت علمی از دیدگاه دانشجویان پستاری. راهبردهای آموزش در علوم پزشکی، ۴(۴)، ۲۳۵-۲۴۰.
- [۳] ایمانی پور، معصومه (۱۳۹۱). اصول اخلاق حرفه ای در آموزش. مجله ایرانی اخلاق و تاریخ پزشکی، ۵(۶)، ۲۷-۴۱.
- [۴] باباصغری، محبوبه؛ مرزوقی، رحمت اله؛ فقیه، نظام الدین؛ ترک زاده، جعفر و یوسفی، فرید (۱۳۹۲). ارزیابی اخلاق حرفه ای استادان دانشگاه شیراز از دیدگاه دانشجویان کارشناسی ارشد و دلالت های تربیتی آن در برنامه ریزی درسی. پژوهش های برنامه درسی، ۱۳(۱)، ۶۷-۸۶. doi: 10.22099/JCR.2013.2513
- [۵] بوذرجمهری، فتح اله؛ منصوریان، مهسا؛ هرنزی، یاسمن و بوذرجمهری، حسین (۱۳۹۲). ارزیابی اخلاق حرفه ای اساتید دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی بزد از دیدگاه دانشجویان این دانشگاه. مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی، ۳(۸)، ۴۴-۵۲.
- [۶] بیرونی کاشانی، راضیه و باقری خسرو (۱۳۸۷). مبانی و اصول اخلاق تدریس بر اساس فلسفه اخلاق اسلامی. روانشناسی و علوم تربیتی، ۳۸(۳)، ۱۱۵-۱۳۵.
- [۷] بین، کن (۱۳۸۹). ویژگی های اساتید برتر، (مترجمان: امیرمحمد حاجی یوسفی و مرگان جبلی)، تهران: پژوهشکده مطالعات فرهنگی و اجتماعی. (تاریخ اصل اثر: ۲۰۰۴)
- [۸] ثابتی، مریم؛ همایون سپهر، محمد و احمدی، فخرالدین (۱۳۹۳). نقش آموزش عالی در توسعه ملی. مطالعات توسعه اجتماعی ایران، ۴(۴)، ۵۹-۶۹.
- [۹] جنابآبادی، حسین و ناستی زایی، ناصر (۱۳۹۴). مقایسه وضع موجود و مطلوب اخلاق حرفه ای تدریس در اعضای هیات علمی؛ دانشگاه سیستان و بلوچستان. راهبردهای آموزش در علوم پزشکی، ۸(۵)، ۳۱۷-۳۲۲.
- [۱۰] حسن پور، اکبر؛ نظری، کامران و اکبری، پیمان (۱۳۹۷). طراحی مدل عوامل مؤثر بر اخلاق حرفه ای تدریس در دانشگاه پیام نور غرب کشور. جامعه شناسی آموزش و پرورش، ۶(۶)، ۸۷-۱۰۱.
- [۱۱] خلغی، شهلا؛ جواد یگانه، محمدرضا و نوایخش، مهرداد (۱۳۹۵). بررسی انطباق نظری و رفتاری در هنجارهای اخلاق علمی دانشجویان. تحقیقات فرهنگی ایران، ۳(۳)، ۵۵-۷۳. doi: 10.22035/IJCR.2016.320
- [۱۲] رحیم نیا، فریبرز و نیک خواه فرخانی، زهرا (۱۳۹۰). تأثیر جو اخلاقی سازمان بر هویت سازمانی و تمایل به ترک خدمت فروشدگان. اخلاق در علوم و فناوری، ۴(۴)، ۸۴-۹۴.
- [۱۳] سبحانی نژاد، مهدی؛ بقایی، محمدرضا و نجفی، حسن (۱۳۹۶). بررسی میزان کاربست اخلاق حرفه ای تدریس در بین اعضای هیات علمی دانشگاه علوم دریایی امام خمینی (ره) نوشهر. آموزش علوم دریایی، ۴(۹)، ۱-۱۶.
- [۱۴] سبحانی نژاد، مهدی؛ نجفی، حسن؛ جعفری هرنزی، رضا و فرمبیدی فراهانی، محسن (۱۳۹۳). مولفه های اخلاق حرفه ای تدریس از دیدگاه دانشجویان؛ دانشگاه علوم پزشکی قم. راهبردهای آموزش در علوم پزشکی، ۷(۶)، ۳۹۹-۴۰۳.

- [۱۵] شریفیان، فریدون؛ نصر، احمدرضا و عابدی، لطفعلی (۱۳۸۴). تبیین نشانگرهای تدریس اثربخش در دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی و میزان تحقق آن در دانشگاه اصفهان. پژوهش و برنامه ریزی در آموزش عالی، ۱۱(۳)، ۲۵-۵۲.
- [۱۶] عزیزی، نعمت اله. (۱۳۸۹). اخلاق حرفه ای در آموزش عالی؛ تأملی بر راهبردهای بهبود استانداردهای اخلاقی در آموزش های دانشگاهی. راهبرد فرهنگ، ۳(۹)، ۱۷۳-۲۰۱.
- [۱۷] فراستخواه، مقصود (۱۳۸۵). اخلاق علمی رمز ارتقای آموزش عالی. اخلاق در علوم و فناوری، ۱(۱)، ۱۳-۲۸.
- [۱۸] فرمبیدی فراهانی، محسن و بهنام جام، لیلیا (۱۳۹۱). بررسی میزان رعایت مولفه های اخلاق حرفه ای آموزش در اعضای هیات علمی دانشگاه شاهد. اخلاق در علوم و فناوری، ۱(۱)، ۵۵-۶۴.
- [۱۹] فرمبیدی فراهانی، محسن؛ رهنما، اکبر و بهنام جام، لیلیا (۱۳۹۲). مولفه های اخلاق حرفه ای آموزشی اعضای هیات علمی و اولویت بندی آن. نامه آموزش عالی، ۶(۲۲)، ۴۱-۶۲.
- [۲۰] قاراخانی، معصومه؛ میرزایی، سید آیت الله (۱۳۹۵). عوامل مؤثر بر نارسایی های دانشگاهی در فضای آموزش علوم اجتماعی (مطالعه موردی دانشگاه های دولتی تهران). تحقیقات فرهنگی ایران، ۲(۹)، ۲۹-۴۸. doi: 10.22035/IJCR.2016.306
- [۲۱] قدی، احمد؛ صالحی، بهمن؛ سجادی، شکوه و ناجی، همایون (۱۳۸۶). عوامل مؤثر بر برقراری ارتباط بین دانشجو و استاد از دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی اراک. مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی، ۱(۱)، ۱۴۹-۱۵۴.
- [۲۲] قراملکی، احد فرامرز (۱۳۸۵). اخلاق حرفه ای. قم: مجنون
- [۲۳] قنبری، سیروس؛ اردلان، محمدرضا؛ بهشتی راد، رقیه و سلطانزاده، وحید (۱۳۹۴). اخلاق حرفه ای اعضای هیات علمی و رابطه آن با کیفیت آموزش عالی. اخلاق در علوم و فناوری، ۱۰(۹)، ۳۹-۴۹.
- [۲۴] کریمپوریان، آرزو؛ ایمی، بهزاد و ترک زبان، پرویز (۱۳۹۱). بررسی انگیزش به اخلاق حرفه ای در اعضا هیات علمی دانشکده دندانپزشکی همدان در سال ۱۳۹۱. تحقیق در علوم دندانپزشکی، ۱۰(۱)، ۴۳-۵۱.
- [۲۵] مطلی فرد، علیرضا؛ نوه ابراهیم، عبدالرحیم و محسن زاده، فرشاد (۱۳۹۰). بررسی و شناسایی نشانگرهای حرفه ای و اخلاقی در آموزش و تدریس از نقطه نظر دانشجویان کارشناسی ارشد: یک مطالعه کیفی. اخلاق در علوم و فناوری، ۶(۴)، ۹-۱۷.
- [۲۶] موسسه پژوهش و برنامه ریزی آموزش عالی (۱۳۹۷). آمار آموزش عالی ایران در یک نگاه، سال تحصیلی ۱۳۹۶-۹۷، بازتابی شده از پایگاه داده موسسه پژوهش و برنامه ریزی آموزش عالی.
- [۲۷] نجفی، حسن؛ ملکی، حسن؛ فرمبیدی فراهانی، محسن و جعفری هرنزی، رضا (۱۳۹۵). ارزیابی ابعاد اخلاق حرفه ای تدریس اعضای هیات علمی از دیدگاه دانشجویان دانشکده پزشکی دانشگاه شاهد. توسعه آموزش در علوم پزشکی، ۹(۲)، ۹۳-۱۰۲.
- [۲۸] نریمانی، محبوبه؛ زمانی، پی بی عشرت و عاصمی، عاطفه (۱۳۹۴). بررسی میزان کاربست اخلاق و شایستگی های حرفه ای توسط اعضای هیات علمی آموزش های مجازی (موردکاوی: دانشگاه های اصفهان و علوم پزشکی اصفهان). فناوری اطلاعات و ارتباطات ایران، ۶(۲۲)، ۴۰-۲۷.
- [29] About IKIU, (2018, January 15), Retrieved from IKIU website: <http://ikiu.ac.ir/en/page-view.php?pid=467>
- [30] Aultman, L. P., Williams-Johnson, M. R., & Schutz, P. A. (2009). Boundary dilemmas in teacher-student relationships: Struggling with "the line". Teaching and Teacher Education, 25(5), 636-646. doi: 10.1016/j.tate.2008.10.002
- [31] Brien, A. (1998). Professional ethics and the culture of trust. Journal of Business Ethics, 17(4), 391-409. doi: 10.1023/A:1005766631092
- [32] Buskist, W., Keeley, J. W. (2018). Searching for universal principles of excellence in college and university teaching. New Directions for Teaching and Learning, 2018(156), 95-105. doi: 10.1002/tl.20321
- [33] Buskist, W., Sikorski, J., Buckley, T., & Saville, B. K. (2002). Elements of master teaching. The teaching of psychology: Essays in honor of Wilbert J. McKeachie and Charles L. Brewer, 1, 27-39
- [34] Chadwick, R. (1998). Professional ethics. In The Routledge Encyclopedia of Philosophy. Taylor and Francis. Retrieved from: <https://www.rep.routledge.com/articles/thematic/professional-ethics/v-1>. doi:10.4324/9780415249126-L077-1
- [35] Colnerud, G. (2006). Teacher ethics as a research problem: Syntheses achieved and new issues. Teachers and Teaching: theory and practice, 12(3), 365-385. doi: 10.1080/13450600500467704
- [36] Darling-Hammond, L., Wise, A. E., & Pease, S. R. (1983). Teacher evaluation in the organizational context: A review of the literature. Review of educational research, 53(3), 285-328. doi: 10.3102/00346543053003285
- [37] Delaney, J. G., Johnson, A., Johnson, T. D., & Treslan, D. (2010). Students' perceptions of effective teaching in higher education. St. John's, NL: Distance Education and Learning Technologies.
- [38] Edge, J. M. (2019). Graduate Students' Perceptions of Master Teaching. Dissertation in doctor of philosophy, Auburn university, Alabama.
- [39] Feldman, K. A. (1988). Effective college teaching from the students' and faculty's view: Matched or mismatched priorities?. Research in Higher Education, 28(4), 291-329. doi: 10.1007/BF01006402
- [40] Gilbert, T. F. (1978). Measuring the potential for performance improvement. Training (New York, NY), 15(12), 25

3 (2), 2018

دوره ۳، شماره ۲
تابستان ۱۳۹۷

فصلنامه پژوهشی

- [47] Murray, H., Gillese, E., Lennon, M., Mercer, P., & Robinson, M. (1996) Ethical Principles in University Teaching. *New Directions for Teaching and Learning*, 1996(66), 57-63. doi: 10.1002/tl.37219966611
- [48] Ramsden, P. (2003). Learning to teach in higher education. London: Routledge. doi: 10.4324/9780203507711
- [49] Selvi, K. (2010). Teachers' competencies. *Cultura International Journal of Philosophy of Culture and Axiology*, 7(1), 167-175. doi: 10.5840/cultura20107133
- [50] Senko, C., Belmonte, K., & Yakhkind, A. (2012). How students' achievement goals shape their beliefs about effective teaching: A 'build - a - professor' study. *British Journal of Educational Psychology*, 82(3), 420-435. doi: 10.1111/j.2044-8279.2011.02036.x
- [51] Tigelaar, D. E., Dolmans, D. H., Wolhagen, I. H., & Van Der Vleuten, C. P. (2004). The development and validation of a framework for teaching competencies in higher education. *Higher education*, 48(2), 253-268. doi: 10.1023/B:HIGH.0000034318.74275.e4
- [52] Vulcano, B. A. (2007). Extending the generality of the qualities and behaviors constituting effective teaching. *Teaching of Psychology*, 34(2), 114-117. doi: 10.1080/00986280701293198
- [41] Hughes, D. and Lauder, H. (1991). Human capital theory and the wastage of talent in New Zealand. *New Zealand Journal of Educational Studies*, 26(1), 5-20.
- [42] Keller, M. M., Hoy, A. W., Goetz, T., & Frenzel, A. C. (2016). Teacher enthusiasm: Reviewing and redefining a complex construct. *Educational Psychology Review*, 28(4), 743-769. doi: 10.1007/s10648-015-9354-y
- [43] Lee, W. S., Cholowski, K., & Williams, A. K. (2002). Nursing students' and clinical educators' perceptions of characteristics of effective clinical educators in an Australian university school of nursing. *Journal of Advanced Nursing*, 39(5), 412-420. doi: 10.1046/j.1365-2648.2002.02306.x
- [44] Marmolejo, F. (2006). Fostering the Development and Implementation of Principles for Managing Ethics in Higher Education Institutions: An International Comparative Perspective. Online Submission.
- [45] Melief, K., van Rijswijk, M., & Tigchelaar, A. (2012). Accounting for the Dutch Professional Standard of Teacher Educators 2012. Retrieved from Dutch Association for Teacher Educators <http://www.lerarenopleider.nl/velon/wp-content/uploads/2013/09/Dutch-Professional-Standard-of-Teacher-Educators.pdf>
- [46] Morrison, B., & Evans, S. (2018). University students' conceptions of the good teacher: A Hong Kong perspective. *Journal of further and higher education*, 42(3), 352-365. doi: 10.1080/0309877X.2016.1261096

3 (2), 2018

دوره ۳، شماره ۲
تابستان ۱۳۹۷

فصلنامه پژوهشی

ارزایی میزان تحقق مولفه های اثربخشی در اعضای هیئت علمی گروه
مهندسی عمران دانشگاه بین المللی امام خمینی (ره)